

Działalność merytoryczna
Muzeum Twierdzy Kostrzyn nad Odrą
01.01. – 31.12.2017 r.

Muzeum Twierdzy Kostrzyn realizowało w roku 2017 zadania finansowe zgodnie z zatwierdzonym planem wydatków. Otrzymałą dotację z budżetu Miasta oraz wypracowane dochody własne wykorzystano na działalność muzeum. Głównymi zadaniami realizowanymi w 2017 r. było przygotowanie i realizacja projektu „Kurs na twierdzą – otwarcie przystani Twierdza Kostrzyn”, przygotowanie wniosku „Bastion Filip – etap II”, wydanie książki „Pionierskie lata powojennego Kostrzyna nad Odrą” oraz organizacja XVIII Dni Twierdzy Kostrzyn.

I. Przedsięwzięcia organizacyjne:

1. Zmiana terminu otwarcia sezonu turystycznego w MTK
2. Zmiana godzin pracy administracji oraz dostępności Bastionu Filip i Bramy Berlińskiej
3. Wprowadzenie nowego Regulaminu wynagradzania
4. Zatrudnienie na umowę o pracę pracownika gospodarczego
5. Zatrudnienie na umowę o pracę pracownika utrzymania czystości
6. Zatrudnienie na umowę-zlecenie dodatkowego pracownika gospodarczego
7. Zatrudnienie na umowę-zlecenie dwóch pracowników do obsługi punktu IT w Bramie Berlińskiej i Bastionu Filip
8. Przeprowadzenie szkolenia informatycznego (program Quantum-GIS)
9. Udział w szkoleniu pracowników obsługi punktów IT w Żaganiu
10. Wydanie legitymacji Pracownika MTK
11. Zakup jednolitych strojów dla pracowników MTK

II. Ważniejsze wydarzenia (zorganizowane przez MTK)

1. Spacer Noworoczny z Komendantem Twierdzy
2. Ferie w Muzeum
3. Obchody Narodowego Dnia Żołnierzy Wyklętych – koncert „Tadka Polkowskiego
4. Wieczór autorski Alicji Kłaptocz
5. Współorganizacja zlotu Poszukiwaczy z Grupy Zachód
6. Współorganizacja Rajdu Obwodu Gorzowskiego ZHR pod nazwą „Zakamarki Ziemi Lubuskiej”.
7. Międzynarodowe Zawody wędkarskie o Puchar Komendanta Twierdzy Kostrzyn
8. „Kurs na twierdzą – otwarcie przystani Twierdza Kostrzyn”.
9. Noc Muzeów pod znakiem Templariuszy
10. Dzień Pracownika Kultury
11. Spotkanie pograniczników z okazji 25-lecia otwarcia przejścia granicznego w Kostrzynie
12. Współorganizacja z Berliner Unterwelten seminarium „Miejsca pamięci nad Odrą”
13. Współorganizacja Rajdu Rowerowego „Tour de MOZ”
14. XVIII Dni Twierdzy
15. Spotkanie historyków niemieckich „Koniec wojny nad Odrą”
16. Współorganizacja wydarzenia „Różaniec do granic”
17. Współorganizacja i udział w rocznicy lądowania zwiadowców WP w Chartowie

18. Kontynuacja cyklu wycieczek muzealnych:

- Forty zewnętrzne twierdzy Kostrzyn (autokarowa)
- Śladem Osadników Nowej Ameryki (autokarowa)
- Kaplica Templariuszy w Chwarszczanach (autokarowa)
- Küstrin-Neustadt / Kostrzyn-Nowe Miasto (pieszo-autokarowa)
- Imieniny Jana w rezydencji Katarzyny Krosno – Gubin (autokarowa)
- Miasta Nowej Marchii – Gorzów Wielkopolski (kolejowo-piesza)
- Wyprawa na teren Stalagu III C Alt Drewitz (piesza)
- Święto odłowu karpia w Peitz (autokarowa)

III. Ważniejsze osiągnięcia

1. Wydanie książki „Pionierskie lata powojennego Kostrzyna nad Odrą”
2. Publikacja internetowa opracowania pt. "Uderzenia jednostek 2 Armii Pancerniej Gwardii na Nowe Miasto Kostrzyn”
3. Kontynuacja badań archeologicznych w Górzycy
4. Prowadzenie badań archeologicznych w Parku Miejskim
5. Pozyskanie eksponatów muzealnych (hełmy niemieckie, broń, szafka żołnierza Wehrmachtu, pieniądze zastępcze, płyty pamiątkowe garnizonu kostrzyńskiego i nieśmiertelnik z okresu I WŚ, krata piwna, zapiski komendanta miasta Kostrzyna)
6. Opracowanie treści banerów „Kostrzyn dawniej i dziś” na Pl. Wojska Polskiego
7. Wykonanie wirtualnego spaceru po Bastionie Filip
8. Wykonanie bramy wjazdowej na Stare Miasto przy Hotelu Bastion
9. Odgruzowanie pasażu łączącego Rynek z ulicą Jatka
10. Przeprowadzenie prac porządkowych (ziemnych) przy murze kurtynowym i fosie w rejonie Bastionu Filip
11. Renowacja ekspozycji w Bastionie Filip
12. Odnowienie słupków pamiątkowych garnizonu WP
13. Ustawienie nowej tablicy w miejscu ścięcia por. von Katte
14. Realizacja wspólnych przedsięwzięć i projektów z:
  - Domem Historii Gorzowa
  - Beuth Hochschule für Technik z Berlina
  - Stowarzyszeniem „Perkun” z Poznania
  - Kostrzyńską Grupą Motocyklową „Free Riders”
  - Haus Brandenburg z Poczdamu
  - Stowarzyszeniem „Pomost” z Poznania
  - Browarem Witnicaa także
15. Wykonanie ekspertyzy mykologicznej w pomieszczeniach Bramy Berlińskiej i Chyżańskiej
16. Zakup czujników wilgotności oraz osuszaczy powietrza do Bastionu Filip
17. Zakup tablicy informacyjnej oraz oznakowanie dojazdu do MTK przy pomocy dwujęzycznych banerów
18. Zakup stojaków na materiały promocyjne
19. Wykonanie roll-upów reklamowych
20. Wykonanie repliki armaty regimentowej

IV. Działalność edukacyjna

1. Prelekcja archeologiczna w Wojewódzkiej i Miejskiej Bibliotece Publiczna w Gorzowie Wlkp.
2. Odrzańska Odyseja – współorganizacja oraz prelekcje:
  - „Kostrzyńskie rzeki i mosty” – Marcin Wichrowski
  - „Archeologia rzeczna” – Krzysztof Socha
  - „Rzeczne wyprawy Wikingów” – Jerzy Dreger
3. Organizacja Międzyszkolnego konkursu wiedzy o historii Kostrzyna dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjów
4. Organizacja konkursu języka niemieckiego dla młodzieży Zespołu Szkół
5. Udział w warsztatach historycznych w Chwarszczanach
6. Prowadzenie lekcji muzealnych dla młodzieży szkół podstawowych, gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych
7. Współorganizacja przy realizacji projektu „Bajki lubuskie”
8. Prelekcja w Przedszkolu nr 2 z okazji Dnia Niepodległości

V. Aktywność na zewnątrz

Muzeum bierze udział w różnych spotkaniach mających na celu promowanie Starego Miasta, również poprzez dystrybucję materiałów promocyjnych, sprzedaż książek, pamiątek itp.

Przedstawiciele Muzeum brali udział m.in. w:

- spotkaniu noworocznym w Seelow
- spotkaniu noworocznym w Peitz
- obchodach rocznicy zamordowaniu jeńców KZ Sonnenburg
- targach turystycznych Tour Salon w Poznaniu
- targach turystycznych ITB w Berlinie
- Targach Lubuskie Tour w Gorzowie
- akcji liczenia nietoperzy na Starym Mieście i w twierdzy Kostrzyn przeprowadzonej przez Polskie Towarzystwo Ochrony Przyrody "Salamandra" z Poznania
- walnym zgromadzeniu Lubuskiego Oddziału Stowarzyszenia Muzealników Polskich
- jubileuszu 35-lecia SP 4 w Kostrzynie
- jubileuszu 55-lecia Zespołu Szkół w Kostrzynie
- otwarciu Miejskiej Biblioteki Publicznej w Kostrzynie
- konferencji naukowej „Muzeum i wyobraźnia” w Lubinie (prelekcja Marcina Wichrowskiego prelekcję na temat „Muzeum w kazamatach. Koncepcja i realizacja stałej ekspozycji muzealnej w podziemiach twierdzy Kostrzyn”)
- sesji naukowej „Colloquia Lubuskie” w Ośnie Lubuskim
- konferencji w Gorzowie „Zamki i ogrody Nowej Marchii”
- konferencji miłośników fortyfikacji – Fort VI w Poznaniu
- konferencji turystycznej Odra-Szprewa w Alt Landsberg
- konferencji w Srebrnej Górze „Forteczny Park Kulturowy”
- konferencji „Turystyka historyczna pogranicza” w Krośnie Odrzańskim
- Konferencji Studentów Historyków Wojskowości w Białymstoku
- konferencji z okazji 25-lecia otwarcia przejścia granicznego w Kostrzynie
- Wojewódzkich Obchodach Europejskich Dni Dziedzictwa w Santoku
- uroczystości wręczenia Nagrody Jana w Küstrin-Kietz
- imprezie „Kostrzyn na Fali”
- „Templariadzie” w Chwarszczanach
- Dniach Gorzowa
- dożynkach powiatowych w Kostrzynie

- obchodach 500-lecia reformacji w Poczdamie – otwarcie wystawy
- obchodach Dnia Sybiraka
- XIII Jarmarku Adwentowym w Kostrzynie
- Miejskim Jarmarku Świątecznym

oraz wzięli udział w realizacji zdjęć do programu dokumentalnego dla RBB i TVP3 Gorzów.

Ponadto w Muzeum odbyły się spotkania i rozmowy dotyczące różnorodnych przedsięwzięć realizowanych lub planowanych w ramach współpracy z podmiotami zewnętrznymi. W 2017 r. odwiedzili nas: burmistrz Küstrin-Kitz Gerhard Schwagerick (współpraca z gminą Küstriner Vorland), burmistrz Seelow Jörg Schröder (współpraca miast Seelow i Kostrzyn), dyrektor Muzeum Sił Powietrznych w Dęblinie Paweł Pawłowski (wizyta pracowników Muzeum w Kostrzynie), Charlotte Hecht-Buchholz z Berlina (ew. przekazanie materiałów dotyczących Kostrzyna zgromadzonych przez jej zmarłego męża Ludwika Hechta – wnuka kostrzyńskiego architekta Waltera Hechta), Hartmut Röder i Dirk Röder z Europejskiego Centrum Kooperacji Dziedzictwa Fortyfikacji z Berlina (rozwój projektu Forte Cultura i partnerstwo z Muzeum Twierdzy), Enrico Holland i Tobias Voigt z nowo utworzonego Stowarzyszenia Wzgórz Seelowskich (Verein Seelower Höhen, możliwości współpracy z MTK), burmistrz Jörg Krakow wraz z przedstawicielem Stowarzyszenia Historycznego z Peitz Peterem Kuticsem (wizyta stowarzyszenia w Kostrzynie), Andre Vogel z Seelow (opracowanie wspólnej oferty dla turystów łączącej pobyt w Kostrzynie z pobytem w Seelow), Jarosław Wistuba z klubu żeglarskiego Pomerania Fleet z Berlina (organizacja imprezy na otwarcie przystani na Odrze), były dyrektor Muzeum Wzgórz Seelowskich Gerd-Ulrich Herrmann (przemyślenia do kolejnego wydania książki „Twierdza Kostrzyn 1945”), Marian Grzywacz z Wojewódzkiego Związku Pszczelarskiego w Gorzowie (organizacja wspólnego stoiska na targach w Gorzowie), Łukasz Kozłowski – prezes Stowarzyszenia Odra dla turystów (organizacja rejsów z przystani na Odrze), Tomasz Osak z Komandorii w Chwarszczanach (udział MTK w Templariadzie), Marek Jackowski – właściciel piekarni „Bagietka” (badania archeologiczne na terenie przyszłego obiektu kawiarni przy ul. Kopernika), Jerzy Wanat z delegacją stowarzyszenia „Człowiekiem jestem” (impreza członków stowarzyszenia na Starym Mieście), gastronom z Manschnow (otwarcie w tej miejscowości lokalu o nazwie „Küstriner Stübchen” - Kostrzyńska Izdebka), Klaus Hellmann – jeden z niemieckich obrońców Kostrzyna w 1945 (relacja z walki przekazanie pamiątek), Agnieszka Niekrasz z Archiwum Państwowego w Gorzowie (utorzenie archiwum zakładowego), Artur Kasiubowski (nawiązanie współpracy z serwisem Polando), Wojewódzki Konserwator Zabytków Błażej Skaziński (stan obiektów zabytkowych), członkowie Rady Programowej Międzynarodowego Centrum Kultury w Krakowie (rekonesans), Jerzy Roszkiewicz sekretarz Stowarzyszenia Podziemne Trasy Turystyczne Polski (wspólne wydawnictwa), Tomasz Czabański ze Stowarzyszenia „Pomost” (poszukiwanie grobów żołnierzy niemieckich), Zdzisław Czyrka prezes Browaru Witnica (przekazanie eksponatów do Muzeum Browarnictwa) oraz redaktorzy Frankfurter Allgemeine Zeitung Märkische Oderzeitung, Gazety Lubuskiej, TVP3 Gorzów i RBB.

W 2017 r. Muzeum Twierdzy Kostrzyn zorganizowało bądź współorganizowało 14 tzw. imprez, czyli wydarzeń o charakterze historyczno-kulturalno-edukacyjnym. Największymi z nich było „Otwarcie przystani Twierdza Kostrzyn” oraz XVIII Dni Twierdzy Kostrzyn. W obu wydarzeniach wzięło udział szacunkowo ok. 4 tys. osób. W pozostałych imprezach wzięło udział ok. 500 osób.

Ponadto w zorganizowanych przez MTK siedmiu wycieczkach muzealnych wzięło udział 200 osób.

W zajęciach edukacyjnych dla dzieci i młodzieży (ferie zimowe, lekcje muzealne, prelekcje, wykłady itp.) wzięło udział ok. 1.200 osób.

Muzeum udostępniło również teren Starego Miasta dla organizacji imprez przez podmioty zewnętrzne ograniczając się do pomocy w organizacji (np. plakaty, zaproszenia, ustawienie stołów, użyczenie nagłośnienia, przygotowanie drewna na ognisko, uporządkowanie terenu itp.) W wydarzeniach tych wzięło udział ok. 2.850 osób.

W roku 2017 ekspozycję muzealną w Bastionie Król odwiedziły aż 11.484 osoby (7.762 Polaków i 3.722 obcokrajowców). Jest to wzrost o 30,5% w stosunku do roku 2016. Nasi pracownicy oprowadzili w minionym sezonie ok. 140 grup wycieczkowych z całej Polski i z zagranicy.

Szacunkowo ok. 10 tysięcy zwiedzających ograniczyło się do pobytu i spaceru po Starym Mieście bez zwiedzania ekspozycji w Bastionie Filip.

Łącznie z oferty Muzeum skorzystało ok. 20 tys. osób (plus ok. 10 tys. zwiedzających samodzielnie Stare Miasto).